

Petteri Parviainen

Maaseutu opettaa

- Toimivat toimintamallit

Opinnäytetyö

Metsätalouden koulutusohjelma

Kesäkuu 2012

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	Opinnäytetyön päivämäärä 1.6.2012	
Tekijä Petteri Parviainen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Metsätalouden koulutusohjelma Metsätalous	
Nimeke Maaseutu opettaa – toimivat toimintamallit		
Tiivistelmä <p>Maaseudun rakenteet ovat muuttuneet valtavasti entisestä maatalousyhteiskunnasta. Perinteisen maatalouden tilalle on syntynyt aivan uudenlaista yritystoimintaa maatilamatkailusta koneurakointiin. Tämä asettaa aivan uudenlaisia mahdollisuuksia, mutta myös tarpeita. Uudenlaiset tarpeet tulisi ottaa huomioon luonnonvara-alan koulutuksessa sekä markkinoinnissa. Näihin tarpeisiin Pohjois-Savossa kehitettiin Nuori ja lupaava maaseudulle hanke, joka aloitti vuonna 2006 ja toiminnan jatkosta vastasi Maaseutu opettaa -hanke syksyyn 2011 asti.</p> <p>Työssäni käydään ensimmäiseksi läpi Maaseutu opettaa -hankkeen taustoja, tarpeita sekä esitellään hanke ja viimeiseksi paneudutaan kerättyyn palautteeseen. Koska vuodesta 2006 on vasta vähän aikaa, ei työssäni pohdita suuremmin hankkeen vaikutusta luonnonvara-alan yhteishakutilastoihin Pohjois-Savossa.</p> <p>Aineistoa on kerätty Maaseutu opettaa -hankkeen tapahtumissa mukana olleiden Pohjois-Savon ala- ja yläkoulujen sekä lukiodien opettajilta sähköpostikyselyllä. Kysely kohdennettiin koulujen rehtoreille, opinto-ohjaajille, biologian ja maantiedon opettajille sekä rehtoreiden kahdelle vapaasti valitsemille koulunsa opettajalle, jotka eivät kuulu edellä mainittuun joukkoon. Vastausprosentiksi saatiin 42 %.</p> <p>Tuloksista päätellen ei ilmennyt mitään hämmentävää. Maaseutu opettaa hanke ja siihen liittyvät erilaiset tapahtumat koettiin pääsääntöisesti onnistuneeksi. Erityisesti yritysvierailut olivat onnistuneita, mistä kertoo vastaajien kouluarvosana-asteikolla antama keskiarvo 8,4. Tapahtumiin osallistuneilla oli selkeästi myönteisempi kuva maaseudusta ammatteineen. Mitä aktiivisemmin koulut olivat mukana toiminnassa, sitä enemmän tuli myönteistä palautetta. Lähes 98 % vastaajista koki saavansa yritysvierailuilta vähintäänkin jonkin verran tietoa maaseutuyrittäjyydestä ja luonnonvara-alasta, mikä tukee hyvin tuloksia vierailujen onnistumisesta. Vastaavankaltaiselle toiminnalle koettiin tarvetta, myös tulevaisuudessa.</p>		
Asiasanat (avainsanat) Koulutus, kyselytutkimus, luonnonvara-ala, maaseutu ja maaseutuyrittäjä.		
Sivumäärä 23 s. + liitt. 7 s.	Kieli Suomi	URN URN:NBN:fi:mamk-opinn201230882
Huomautus (huomautukset liitteistä)		
Ohjaavan opettajan nimi Kati Kontinen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Savon kouluskuntayhtymä	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		<p>Date of the bachelor's thesis</p> <p>June 1, 2012</p>
<p>Author</p> <p>Petteri Parviainen</p>	<p>Degree programme and option</p> <p>Degree programme in forestry</p>	
<p>Name of the bachelor's thesis</p> <p>Countryside to teach project The study of schools in North-Savo area of the views of Natural Resources and Rural teach project</p>		
<p>Abstract</p> <p>Rural structures have become such an enormous amount of the former agricultural society. Traditional agriculture has emerged in place of a new kind of farm tourism business, machine contracting. This puts a whole new range of possibilities, but also the needs. New kinds of needs should be considered in natural resource-related education and marketing. To meet that demand in North-Savo was developed in the countryside A young and promising project, which started in 2006 and the future in rural replied to teach the project by autumn 2011.</p> <p>Thesis takes place first through the countryside to teach about the history, needs, and present the project and finally focuses on the feedback collected. Because since the year 2006 is only a short time, my job is not explored in much in the project impact on natural resources sector schools in the joint statistics of Northern-Savo.</p> <p>The data have been collected from the North-Savo and lower secondary schools and upper secondary school teachers to e-mail inquiry. The survey targeted at school principals, guidance counselors, biology and geography teachers and principals freely for the two school teachers who are not covered by the above-mentioned group. The response rate was 42%.</p> <p>Nothing surprising came out in the study. Countryside Project and the various related events was seen mostly as a success among the participants. In particular, entrepreneurs visits were successful, as revealed by the respondents on a scale of a school's average of 8.4. Events, participants were clearly more positive image of the countryside and the provision careers. What schools were actively involved, it became more positive feedback. Nearly 98% of respondents had received from the company visit at least some knowledge of entrepreneurship in rural and natural resource area, which supports the results of a very successful visits. Responsible for operations such as was experienced, in the future need for.</p>		
<p>Subject headings, (keywords)</p> <p>Education, a survey of natural resources, rural, rural entrepreneur.</p>		
<p>Pages</p> <p>23 p. + app. 7 p.</p>	<p>Language</p> <p>Finnish</p>	<p>URN</p> <p>URN:NBN:fi:mamk-opinn201230882</p>
<p>Remarks, notes on appendices</p>		
<p>Tutor</p> <p>Kati Kontinen</p>	<p>Employer of the bachelor's thesis</p> <p>Savo Consortium for Education</p>	

SISÄLTÖ

KUVAILULEHDET

1	JOHDANTO.....	1
2	HANKKEEN TAUSTAT.....	2
2.1	Toiminnan tarve.....	2
2.2	Nuori ja lupaava maaseudulle.....	3
2.3	Luonnonvara-alan opetus ala- ja yläkouluissa.....	5
2.4	Luonnontieteiden opetus oppiaineiden yhteistyönä.....	6
3	HANKKEEN TOTEUTUS.....	8
3.1	Kummiyritys ja – ammattilaisverkosto.....	8
3.2	Toimintamallien kehittäminen pilottikouluissa.....	8
3.3	Koulutusmahdollisuuksien esittely.....	9
4	AINEISTO JA MENETELMÄT.....	9
4.1	Tutkimuksen tavoitteet.....	9
4.2	Kvantitatiivinen tutkimus.....	10
4.3	Tutkimuksen toteutus.....	12
5	TULOKSET.....	12
6	POHDINTA.....	22
	LÄHTEET.....	24
	LIITTEET.....	25

1 JOHDANTO

Nykypäivänä maaseudusta on tullut monimuotoisempi. Maatilojen määrä on vähentynyt ja samanlainen trendi näyttäisi jatkuvan. Perinteisen maatalouden rinnalle on syntynyt monenlaista maaseutuyrittämistä, matkailusta aina erinäköiseen koneyrittämiseen. Lisäksi jatkuvasti parantuvan tietoliikenneverkon johdosta etätöiden on ennustettu lisääntyvän. (Maaseutu opettaa –toimivat toimintamallit, 2010, 4).

Maaseudun elinkeinoja uhkaa työvoimapula. Maaseutu opettaa –toimivat toimintamallit, (2010, 4) mainitsee, että työvoimapulaa on jo nyt "metsäkoneenkuljettajista, metsureista, maatalouslomittajista ja maatalouden tarvitsemista rakennusalan ammattilaisista". Maatilojen koko on kasvanut, eivätkä viljelijäperheet pysty itse pyörittämään koko toimintaansa. Nykyaikaiset maatilat tarvitsevat toimiakseen paljon erilaisten ammattialojen palveluita. Urakoitsijoiden, metsäalan työntekijöiden ja tietotekniikan ammattilaisten kysyntä on kasvanut suurilla maataloilla.

Maaseudulla on monia mahdollisuuksia ja maaseutu tarvitsee monenlaista osaamista. Maaseutu opettaa -toimivat toimintamallit -hankkeen tarkoituksena on ollut antaa tukea nuorten yrittäjyyskasvatukseen tuomalla yrittäjien osaaminen ja kokemukset osaksi koulujen arkipäivää sekä tarjota nuorille ja opettajille mahdollisuutta tutustua yrityksissä tehtävään työhön yritysvierailuilla. Yhä harvenevalla joukolla nuoria on kosketuspintaa maaseutuun oman perheen tai asumisympäristön kautta. (Maaseutu opettaa, –toimivat toimintamallit, 2010, 4).

Opinnäytetyössäni on tavoitteena saada kyselytutkimuksella selville Maaseutu opettaa -hankkeen vaikutukset nuorten näkemyksiin maaseudusta ammatteineen, selvittää hankkeeseen aktiivisesti sekä vähäisesti osallistuneiden koulujen välisiä eroavaisuuksia, löytää kehittämisideoita mahdollista toiminnan jatkumista varten ja lisäksi ottaa selvää yleisemmin hankkeen onnistumisesta sekä mahdollisista puutteista.

Opinnäytetyön toimeksiantajana on Savon Koulutus kuntayhtymä. Aineisto koskee Maaseutu opettaa -hankkeen kouluille järjestämiä tutustumisretkiä Pohjois-Savossa. Hankkeessa oli erityisryhmänä seitsemän pilottikoulua, joiden kanssa tehtiin tiiviimpää yhteistyötä. Koululaisten tutustumisretkillä tutustuttiin maaseudun ammatteihin kummiyrityksissä ja oppilaitoksissa vuosien 2008 - 2011 aikana. Palautetta ja mielipi-

teitä hankkeesta ja sen järjestelyistä on kerätty kyselytutkimuksen ja yhteishaun tilastojen avulla. Kysely toteutettiin sähköpostin välityksellä. Kyselytutkimuksen pääkohderyhmänä olivat pilottikoulut ja niiden opettajat. Lisäksi kysely lähetettiin, myös muille kouluille Pohjois-Savon alueella. Tutkimuksessa esitetyt kysymykset löytyvät liitteenä työn lopusta.

Opinnäytetyössä käydään läpi hankkeen taustat, tarkoitus, eteneminen sekä tulokset ja niiden analysointi. Koska kyseessä on hanke jolla haetaan toimivia toimintamalleja nuorten mielenkiinnon herättämiseksi maaseudun ammatteihin, on tärkeää ottaa huomioon kohderyhmänä olevien koulujen näkemykset ja mielipiteet hankkeesta. Kyselytutkimuksen tarkoituksena on selvittää toimivia toimintamalleja nuorten rekrytoimiseksi maaseudun ammatteihin.

2 HANKKEEN TAUSTAT

2.1 Toiminnan tarve

Maaseutuammateista ja-yrittämisestä tiedottavan hankkeen tarpeet ovat uusien ammattilaisten ja yrittäjien rekrytoiminen sekä yleisellä tasolla tietotason parantaminen. Lisäksi toiminnalla edistetään nuorten ja opettajien tietämystä kuluttajina maaseudun tuotteista ja palveluista.

Luonnonvara-alalle hakeutuvien määrä ikäluokastaan on pieni. Pohjois-Savossa kevään 2010 yhteishaussa 5 % haki ensisijaisesti luonnonvara-alalle. Ammatillinen koulutus on ollut suosittua viime vuosina. Kevään 2010 yhteishaussa 70% hakeutui ammatilliseen koulutukseen, joten luonnonvara-alan ammatteja voidaan pitää marginaalisen pienenä. Hankkeella on osaltaan pyritty hyödyntämään ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuutta siten, että nuoret saataisiin kiinnostumaan maaseutuammateista ja maaseutuyrittämisestä (Maaseutu opettaa, –toimivat toimintamallit, 2010, 4).

2.2 Nuori ja lupaava maaseudulle

Maaseudun ammatteja ja maaseutuyrittäjyyttä on markkinoitu aiemmin Pohjois-Savossa Nuori ja lupaava maaseudulle ja Maaseutu opettaa -hankkeiden avulla. Hankkeiden tavoitteena on ollut välittää ajantasaista tietoa maaseutuammateista ja -yrittämisestä.

Nuori ja lupaava maaseudulle -hankkeen (1.8.2006 - 28.2.2008) aikana noin 5 000 nuorta ja yli 400 opettajaa tutustui maaseutuammateihin ja -yrittämiseen pääasiallisesti erilaisilla yritysvierailuilla. Maaseutu opettaa -hankkeessa (1.8.2008 - 31.10.2010) on toteutettu 98 tapahtumaa, joihin on osallistunut 5 325 yläkoululaista, lukiolaista ja opettajaa.

Maaseutu opettaa hankkeen perimmäiset taustat juontavat juurensa Nuori ja lupaava maaseudulle (1.8.2006 - 28.2.2008) -hankkeen kautta. Nuori ja lupaava maaseudulle hanke loi pohjan maaseutuyrittäjien, yläkoulujen, lukioden ja maaseutuoppilaitosten väliselle yhteistyölle, joka jatkuu edelleen.

Nuori ja lupaava maaseudulle -hankkeessa muodostettiin jokaiselle Pohjois-Savon seutukunnalle maaseudun markkinointiryhmät. Alkuvaiheessa mukana olivat alueen metsänhoitoyhdistyksen tai metsäkeskuksen toimihenkilö, MTK-yhdistyksen edustaja, yläkoulun tai lukion opinto-ohjaaja sekä alueen luonnonvara-alan oppilaitoksen edustaja. Maaseudun markkinointiryhmät kokoontuivat n. kaksi kertaa vuodessa 2006 - 2008 välisen aikana. Markkinointiryhmien kokouksissa kartoitettiin seutukunnan lähtötilannetta maaseutuammattien markkinoinnin kannalta, etsittiin sopivia kummiyrittäjiä ja maaseutukummeja, suunniteltiin toimintaa ja arvioitiin hankkeen tuloksia.

Markkinointiryhmiä täydennettiin tarpeenmukaisesti koko hankkeen ajan kuntakohtaisilla maaseutukummeilla. Maaseutukummit toimivat yhteyshenkilöinä yläkoulujen, lukioden ja kummiyritysten välillä. Maaseutukummin tehtäviin kuuluu huolehtia, että koulut saavat ajantasaista materiaalia, etsiä kummiyrityksiä, järjestää yhteistyössä koulujen opinto-ohjaajien kanssa maaseutuammattien esittelytilaisuudet kouluissa. (Nuori ja lupaava maaseudulle, 2008, 4.) Maaseutukummeja oli 20 kunnassa hankkeen päättyessä (Nuori ja lupaava maaseudulle, loppuraportti, liite1).

Hankkeessa etsittiin kummiyrityksiä ja -ammattilaisia kattavasti jokaisesta kunnasta, lukuun ottamatta Rautavaaraa. MTK- Rautavaara ei lähtenyt mukaan hankkeeseen, joten toiminta Rautavaaralla oli luonnollisesti vähäisempää. Kummiyrityksiä ja ammattilaisia oli hankkeessa mukana 139. Yritykset edustivat laajasti maaseudun yritystoiminnan eri muotoja.

Kummiyrittäjille ja -ammattilaisille järjestettiin runsaasti erilaisia keskustelu-, info- sekä viestintäkoulutustilaisuuksia. Koulutuksiin osallistui 24 kummiyrittäjää, kummiammattilaista ja maaseutukummiä. Lisäksi ohjausta ja koulutuksia järjestettiin hankkeen tapahtumien yhteydessä (Yritysvierailut, infotilaisuudet jne.). Ohjausta toteutettiin kaikkiaan 171 tuntia. (Nuori ja lupaava maaseudulle, 2008, 4 - 5).

Maaseutukummeille ja kummiyrittäjille järjestettiin kaikkiaan kolme viestintäkoulutusta. Viestintäkoulutukseen osallistui 24 maaseutukummiä, kummiyrittäjää ja kummiammattilaista (Nuori ja lupaava maaseudulle, 2008, 4).

Hankkeen aikana toteutettiin 88 tapahtumaa yläkoululaisille ja lukiolaisille. Tapahtumiin osallistui 5388 nuorta, joista pääosa kävi tutustumassa yhdessä tai useammassa maaseutuyrityksessä.

Tapahtumiin osallistuneiden palaute oli pääasiallisesti myönteistä. Tosin on mainittava, että lähes jokaisessa tapahtumassa tapahtumalle annettu arvosana vaihteli neljän ja kymmenen välillä (Palautelomakkeen arvostelu 4 -10 arvosanoin). Kaikkien tapahtumien keskiarvo oli 7,8. Matalin keskiarvo oli 6,8 ja korkein 9,0.

53 prosenttia tapahtumiin osallistuneista nuorista ilmoitti mielenkiinnon luonnonvara-alaa kohtaan heränneen vähän, mutta ei niin paljon, että he olisivat valmiita tekemään jotain asian eteen. Mielenkiinto heräsi 18 prosentilla osallistuneilla niin paljon, että he aikovat oma-aloitteisesti hakea tietoa. 24 prosentilla mielenkiinto ei ollut lainkaan. (Nuori ja lupaava maaseudulle, 2008, 5).

Nuori ja lupaava maaseudulle -hanke saavutti määrälliset tavoitteensa ja loi vahvan yhteistoiminnan pohjan tulevaa Maaseutu opettaa -hanketta ajatellen. Kummiyrittäjien ja -ammattilaisten määrässä tavoite ylitettiin. Hankkeen aikana luotiin yhteistyöverkosto, johon kuuluivat kummiyritykset, kummiammattilaiset, maaseutukummit sekä muut maaseudun toimijat. Yhteistyöverkoston tehtävänä oli maaseutuammattien markkinointi. Aikaisemmin monet maaseutualojen toimijat tekivät töitä yksin. Esimerkiksi MTK, Metsäkeskus ja ammatilliset oppilaitokset ovat olleet aktiivisia alan

markkinoinnissa. Hankkeen ansiosta em. toimijat tekivät aktiivisesti yhteistyötä. Lisäksi hankkeessa luotiin uusia toimintatapoja jatkoa ajatellen. Myöhemmin Maaseutu opettaa -hankkeessa on käytetty hyväksi kyseistä yhteistoimintaverkostoa. Lisäksi täytyy muistaa, että hanke toi myös maantieteellistä kattavuutta maaseutuammattien markkinointiin (Nuori ja lupaava maaseudulle, 2008, 11 - 12).

Hankkeen aikana tapahtumien osalta osallistujamäärissä ylitettiin tavoitteet. Saadusta palautteesta päätellen nuorten ja opettajien tietämys maaseudun mahdollisuuksista kasvoi. Palautteet osoittivat toiminnan tarpeellisuuden ja vaikuttavuuden. Tapahtumilla oli alusta lähtien positiivinen vaikutus luonnonvara ja ympäristöalan hakijamääriin Pohjois-Savossa. Lisäksi tapahtumat saivat runsaasti näkyvyyttä eri medioissa.

Nuori ja lupaava maaseudulle -hankkeessa luotiin toimintamalli ja yhteistyöverkosto maaseutuammattien markkinointiin. Hankkeen loppuraportissa todettiin, että toimintamallia ja yhteistyöverkostoja tulisi kehittää edelleen, koska toiminnassa on vasta päästy alkuun. Hanke sai jatkoa Maaseutu opettaa -hankkeen tiimoilta, joten järjestelmän kehittäminen jatkui, kuten toivottua oli (Nuori ja lupaava maaseudulle, 2008, 12).

2.3 Luonnonvara-alan opetus ala- ja yläkouluissa

Suomessa luonnonvara-alan opetuksella ja koulu yhteistyöllä on kymmenien, ellei sadan vuoden perinteet. Voidaan todeta koulu yhteistyön jatkuneen yhtä kauan kuin yleisen oppivelvollisuuden (Paldanius, 2009).

Luonnonvara-alan opetus kytkeytyy ala- ja yläkoulujen opetuksessa laajasti useisiin oppiaineisiin. Opetuksen tarkoituksena on saada oppilas muodostamaan kokonaiskuva ihmisen suhteesta ja vuorovaikutuksesta luonnon kanssa (Opetushallitus, 2004).

Metsä- ja puuopetukseen liittyviä asioita tulee esille periaatteessa lähes kaikissa ala- ja yläkoulujen oppiaineissa. Luonnontieteen opetuksessa on tärkeää opettaa luonnon lainalaisuuksien tunteminen, niiden merkityksen ymmärtäminen ja kyky hankkia luonnontieteellistä tietoa eri tavoin kuten havainnoin tutkimuksin ja mittauksin. Näiden lisäksi on otettava huomioon, että oppilas kykenee hahmottamaan yhteiskunnan ja luonnon välisen vuorovaikutussuhteen kuten energiatuotanto ja ympäristökysymykset. (Metsän oppimispolku, 2007, 27.) Maatalouden opetus ala- ja yläkouluissa tapahtuu

hyvin samankaltaisin luonnontieteellisin keinoin, kuin metsä- ja puuopetus, pääpainon ollessa maantiedossa, biologiassa ja ympäristöopissa (Opetushallitus, 2004).

2.4 Luonnontieteiden opetus oppiaineiden yhteistyönä

Biologian opetuksessa opetellaan tutkimaan elämää ja sen ilmiöitä. Tärkeimpänä tavoitteena on oppia ekosysteemin rakenteen ja erilaisten eliöläjien tunteminen. (Opetushallitus, 2004, 176 - 182). Esimerkiksi metsäekosysteemiin liittyen metsien suojelun perustana biologia korostaa laajemminkin luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen merkitystä (Metsän oppimispolku, 2007, 28). Maantiedossa tutkitaan maapalloa isossa mittakaavassa, se antaa isomman kuvan ihmisen toiminnasta maapallolla ja sen vaikutuksista laajemmalla perspektiivillä. Maantiedossa käsitellään uudistuvia ja uudistumattomia luonnonvaroja ja korostetaan niiden merkitystä kestävän kehityksen kannalta.

Fysiikassa edellytetään, että oppilas pystyy antamaan selitykset yksinkertaisille luonnonilmiöille. Oppilaan tulisi konkreettisemmin sanottuna olla selvillä juuri niistä ilmiöistä joihin energian tuotanto ja teollisuus perustuvat (Metsän oppimispolku, 2007, 28). Kemiassa oppilaan tulisi oppia ymmärtämään erilaiset kemialliset reaktiot ja aineiden ja yhdisteiden vaikutukset luontoon. Kemialla on fysiikan tavoin iso merkitys teollisuudessa, esim. metsäteollisuus. (Opetushallitus, 2004, 195 - 197). Matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kaikilla mahdollisilla ammattialoilla. Matematiikan kaikki aihealueet ovat tärkeitä luonnonvara-alojen opetuksessa. Metsän oppimispolku (2007, 28) toteaa, että metsä- ja puuopetukseen soveltuva tilastotiede ja tietotekniikka tarjoavat käyttökelpoista harjoitusmateriaalia matematiikan opetukseen (Metsän oppimispolku, 2007, 28)

Äidinkielessä luonnonvara-alan aiheita voidaan sivuta useissa eri opetusmenetelmissä. Luonnossa tapahtuvia asioita voidaan kuvata äidinkielen kautta esimerkiksi kaunokirjallisuudessa, erilaisissa luontodokumenteissa ja eräkirjallisuudessa. Lisäksi äidinkielen opetus tarjoaa loistavan tilaisuuden liittää luontoon ja maaseutuun liittyvät käsitteet oikeisiin asioihin ja mielikuviin (Metsän oppimispolku, 2007, 28). Vieraiden kielten opetuksessa suomalaiseen luontoon ja maaseutuun liittyvät asiat kehittävät kykyjä kuvailla kotimaan luontoon ja talouselämään liittyviä asioita kansainvälisissä yhteyksissä. Esitellessään Suomea kotimaana vieraalla kielellä opetuksessa korostuvat erityi-

Kummiyrittäjille ja -ammattilaisille järjestettiin havaittujen toiveiden ja tarpeiden mukaista koulutusta mahdollisuuksien mukaan. (Maaseutu opettaa – toimivat toimintamallit, 2010, 7.)

Kummiyrityksiä ja -ammattilaisia on Pohjois-Savossa 150 kappaletta (useita joka kunnassa). Kummiyrittäjät ja -ammattilaiset toimivat isäntinä nuorten ja opettajien yritysvierailuilla. He myös esittelevät ammattejaan yläkouluilla ja lukioissa. Lisäksi kummiyrittäjät ja -ammattilaiset ottavat harjoittelijoita, tet-jaksolaisia ja taksvärkki-päiväläisiä yrityksiinsä ja työpaikoilleensa. (Maaseutu opettaa –hanke nettisivut.)

3.2 Toimintamallien kehittäminen pilottikouluissa

Maaseutu opettaa -hankkeessa käynnistettyä kehittämistyötä jatketaan edelleen. Pilot-tikoulujen kanssa kehitetään alueen ja koulujen tarpeisiin parhaiten sopivia toimintamuotoja kummiyritysten ja koulujen välille. Parhaita keinoja toimintamallien kehittämiseen on toiminnan osapuolien näkemysten huomioon ottaminen hankkeen aikana sekä hankkeen loppupuolella erilaisten tutkimusten ja kyselyiden avulla. Lisäksi edeltävän Nuori ja lupaava maaseudulle hankkeen aikaiset kokemukset ja palautteet ovat tärkeitä (Maaseutu opettaa – toimivat toimintamallit, 2010, 7).

3.3 Koulutusmahdollisuuksien esittely

Hankkeen aikana kaikille Pohjois-Savon opettajille, yläkoululaisille, lukiolaisille ja heidän vanhemmilleen esiteltiin maaseutuammattaja ja -yrittämistä. Käytettyjä toteuttamismalleja on ollut monenlaisia eri tarpeisiin, esimerkkeinä koulukohtaiset yritysvierailut ja maaseutuammattien esittelytunnit yläkouluilla ja lukioilla.

Hankkeen aikana markkinointityössä on tuotettu materiaalia, joka tukee kummiyrittäjien markkinointityötä. Lisäksi on jatkuvasti kehitetty hankkeen nettisivuja (www.maaseutuammattiin.fi). Myös olemassa olevaa infomateriaalia on käytetty hy-

väksi. Markkinoinnissa on hyödynnetty, myös koulutusmessuja ja erilaisia tapahtumia sekä on tehty yhteistyötä valtakunnallisten markkinointikampanjoiden kanssa.

Lisäksi hankkeesta on tiedotettu hanke-esityksen, internet-sivujen, tiedotuskirjeiden ja aktiivisen lehdistötiedottamisen avulla sekä erilaisten tilaisuuksien yhteydessä.

4 AINEISTO JA MENETELMÄT

4.1 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen pohjana käytetään sähköpostikyselyä pilottikoulujen opettajille. Tutkimuksen keskeisin tavoite on löytää toimivia toimintamalleja, joilla houkutellaan nuoria entistä paremmin luonnonvara-alalle. Tutkimus pyrkii selvittämään, miten opettajien erilaiset taustat, toiminta, aktiivisuus hankkeessa ja opetettava aine vaikuttavat heidän näkemykseensä maaseutuammateista ja Maaseutu opettaa -hankkeen toiminnasta.

4.2 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivista tutkimusta käsitellään yleisesti useilla eri nimityksillä. Se on saanut alkujurensa luonnontieteistä, mutta nykyään se on laajasti käytössä sosiaali- ja yhteiskuntatieteissä. Edellisessä mainituilla tieteenaloilla tutkimusmenetelmät ja -menettelytavat ovatkin muodostuneet hyvin samankaltaiseksi. Kvantitatiivisen tutkimuksen perustana on, että tieto on lähtöisin havainnosta, joita tehdään aistihavainnoin ja loogisesti päättämällä. Ensimmäinen vaihe kvantitatiivisessa tutkimuksessa on viitekehyksen rakentaminen. Viitekehys koostuu ongelmanasettelusta, tieteen filosofisista pohdinnoista ja menetelmävalinnoista. Ongelman asettelun ja tieteen filosofisten pohdintojen jälkeen on sijoitettava tutkittavana oleva ilmiö johonkin teoriasuuntaukseen, määritettävä keskeiset käsitteet ja asetettava hypoteesit, jos se on järkevää. (Hirsjärvi ym. 2009, 139 - 140.)

Tutkimuksella on tarkoitus pyrkiä aikaansaamaan teoria. Teoria on käsitteenä vaikeaselkoinen ja laajakäsitteinen. Alkuperäisesti teoria sanalla on tarkoitettu katselemista ja tarkastelemista. Tieteessä teorialle voidaan antaa tarkempi merkitys Esimerkkinä, (Niiniluoto 1980) toteaa "teoria muodostuu joukosta lakeja, jotka systematisoivat jotakin ilmiöaluetta koskevat empiiriset säännönmukaisuudet". Näin ollen teoria-sanalla on eri merkitys arkikielessä, kuin tieteessä. Arkikielessä teorian koetaan yleisesti olevan kaukana todellisuudesta ja käytännön elämästä, kun tieteessä se on lähempänä käytäntöä. Kaikissa tieteenaloissa ei teorialle kuitenkaan löydy selkeää merkitystä. (Hirsjärvi ym. 2009, 141.)

Hempel (1966, 70) toteaa seuraavasti: "Teoriat otetaan käyttöön tavallisesti silloin, kun aikaisempi tutkimus on paljastanut jossain ilmiökokonaisuudessa joukon säännönmukaisuuksia, jotka voidaan ilmaista empiiristen lakien muodossa. Teoriat pyrkivät selittämään nämä säännönmukaisuudet ja yleensä antamaan tarkemman ymmärryksen kyseessä olevasta ilmiöstä" (Hirsjärvi ym. 2009, 141)

Teorian ja mallinmuodostaminen on koko tutkimuksen pohjana. Kyky muodostaa teorioita ja käyttää niitä meneillään olevissa sekä tulevaisuudessa tutkimuksissa on jopa tärkein osa tieteen harjoittamista. Teorian perustehtäviä ovat seuraavat: tarjota oikotietä kommunikoinnille, järjestää ideoita ja voida samalla paljastaa piilossa olevia oletuksia, luoda uusia ideoita, tuoda esille ongelman monimutkaisuus, luoda selityksiä ja ennusteita ja voida osoittaa näennäisesti erillisten ongelmien yhteenkuuluvuuden. Voisi sanoa, että teorian luomisvaiheessa tutkimuksesta tulee, joko onnistunut tai epäonnistunut. (Hirsjärvi ym. 2009, 142)

Teorian muodostamisen lisäksi on luotava käsitteet tutkimukseen. Tutkimuksen tulisi rakentua aina käsitteellisiin ratkaisuihin ja merkityksiin. Käsitteet voidaan jakaa konkreettiseksi ja teoreettiseksi. Konkreettiset käsitteet ovat aika- ja paikkasidonnaisia, kun teoreettiset käsitteet eivät ole aikaan ja paikkaan sidottuja. Eroa käsitteiden välillä voidaan kuvata seuraavalla esimerkillä: "vuosisatojen ajan ihmiset olivat havainneet omenien putoavan puista, mutta tämän ilmiön syvällisempi ymmärrys syntyi vasta silloin kun esitettiin abstrakti painovoiman käsite. Tämän käsitteen avulla on mahdollista saada aikaan teoreettisia lauseita ja kuvauksia, jotka selvittävät paljon laajalaisemmin tämäläisiä putoamisilmiöitä. Tieteellisten teorioiden rakentamisessa keskeisiä ovat juuri erityyppiset teoreettiset käsitteet ja teoreettiset lauseet. "Jokainen

teoreettinen käsite on useiden konkreettisten tosiseikkojen nojalla tehty yleistys". (Hirsjärvi ym. 2009, 147)

Käsitteiden määrittely on yleensä vaikeaa tutkimuksen alussa, koska usein tutkimus on vielä tässä vaiheessa aiheeltaan rajaamaton. Käsitteet olisikin hyvä sovittaa tutkimusongelmaan ja tutkittavaan kohteeseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 149) Käsitteiden määrittelyn jälkeen selvitetään, miten käsitteitä pyritään mittaamaan, tätä sanotaan operationaaliseksi määritelmäksi. Operationaalisella määritelmällä pyritään selvittämään sitä, mittaavatko muuttujat sitä, mitä tutkimuksessa on tarkoitus mitata. (Hirsjärvi ym. 2009, 155)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa voidaan tarvittaessa käyttää hypoteeseja, joilla on mahdollista ennakoida ratkaisuja tai selityksiä. Yleensä kannattaa miettiä, onko oma tutkimus juuri sellainen, että on mielekästä käyttää hypoteesien asettelua. "Hypoteeseja voidaan esittää kahdella tavalla, joko suuntaa osoittavina tai tilastollisina hypoteeseina". (Hirsjärvi ym. 2009, 158 - 159.)

4.3 Tutkimuksen toteutus

Sähköpostikysely toteutettiin Webropol- ohjelmalla. Tutkimus perustuu edellisessä luvussa mainittuun kvantitatiiviseen tutkimusmenetelmään. Kysely tehtiin hankkeen tapahtumissa mukana olleiden koulujen opettajille. Se kohdennettiin koulujen rehtoreille, opinto-ohjaajille, biologian ja maantiedon opettajille sekä rehtoreiden vapaasti valitsemilleen kahdelle koulunsa opettajalle, jotka eivät kuulu edellä mainittuun joukkoon. Kysely lähetettiin 23.5.2011 ja muistutuskysely 30.5.2011. Vastausprosentti oli 42 %.

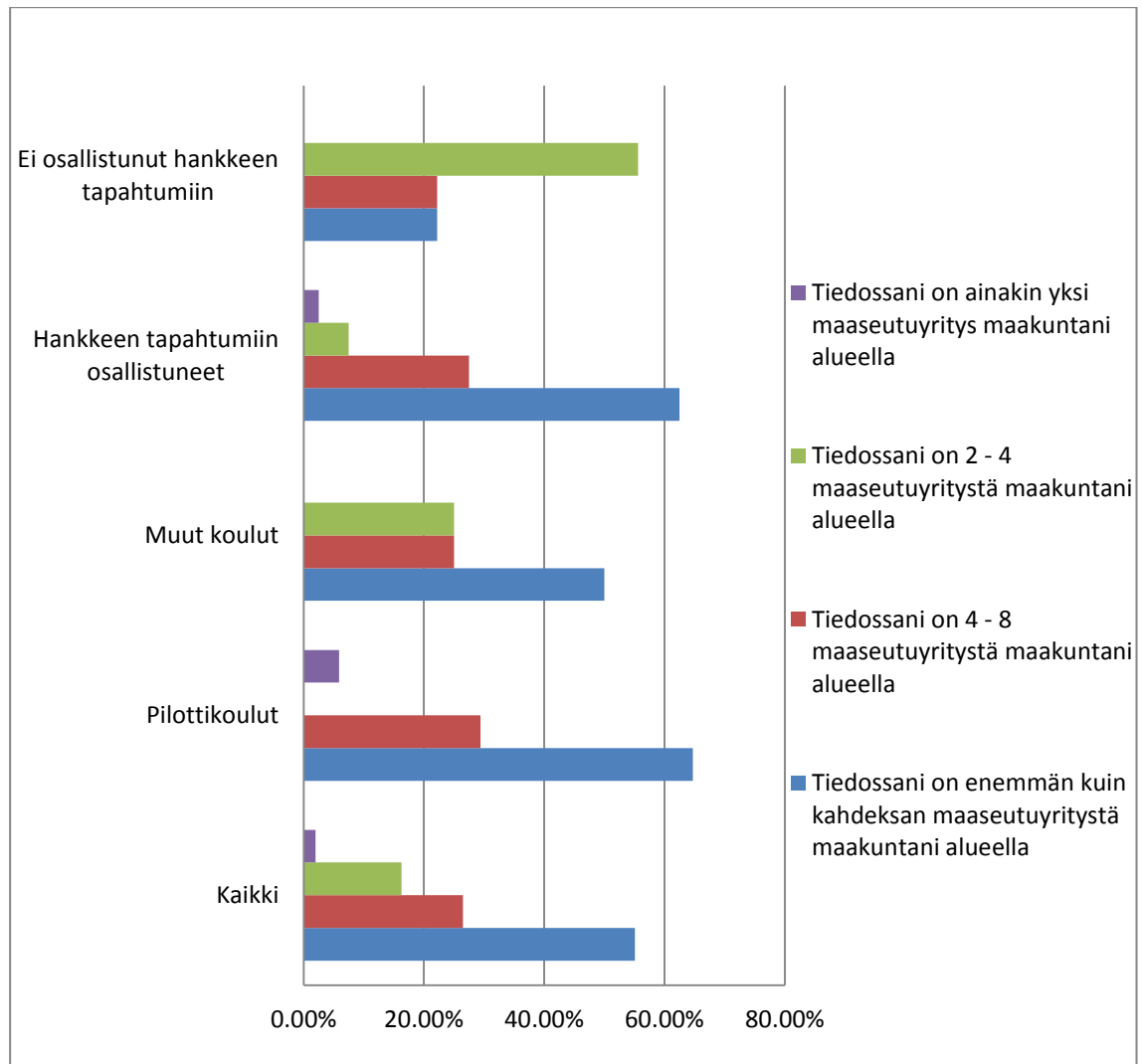
Kyselyyn vastasi 49 opettajaa, joista 33 % miehiä, 67 % naisia. Vastaajien keski-ikä oli 48 vuotta. Kyselyyn vastanneilla oli seuraavanlainen kokemus opettajana työskentelystä, alle 5 vuotta 8 %, 5 - 10 vuotta 4 %, 10 - 15 vuotta 22 % 15 - 20 vuotta 18 % ja yli 20 vuotta opettajina toimineet olivat isoin ryhmä 47 % osuudella. Opettajista 35 % työskenteli Maaseutu opettaa -hankkeen pilottikouluissa, 49 % muissa kouluissa ja lukioissa työskenteli 16 %. Opettajat jakautuivat opetettävien aineiden suhteen seuraavasti, opinto-ohjaaja 45 %, biologian- ja maantiedon opettajat 20 % ja muiden aineiden opettajia 35 %.

Lapsuudessaan maalla on asunut 45 %, kaupungissa 29 %, taajamassa 20 % ja lapsuutensa maalla sekä kaupungissa tai taajamassa olin viettänyt 6 % vastaajista. Nykyisellään asuu maalla 26 %, kaupungissa 39 % ja taajamassa 35 % kyselyyn vastanneista opettajista. Maalla lapsuudessaan asuneet ja nykyisin maalla asuvat kokivat yleisesti ottaen maaseudun elinvoimaisuuden muiden asuinympäristöjen asukkaita keskimääräistä tärkeämmäksi.

5 TULOKSET

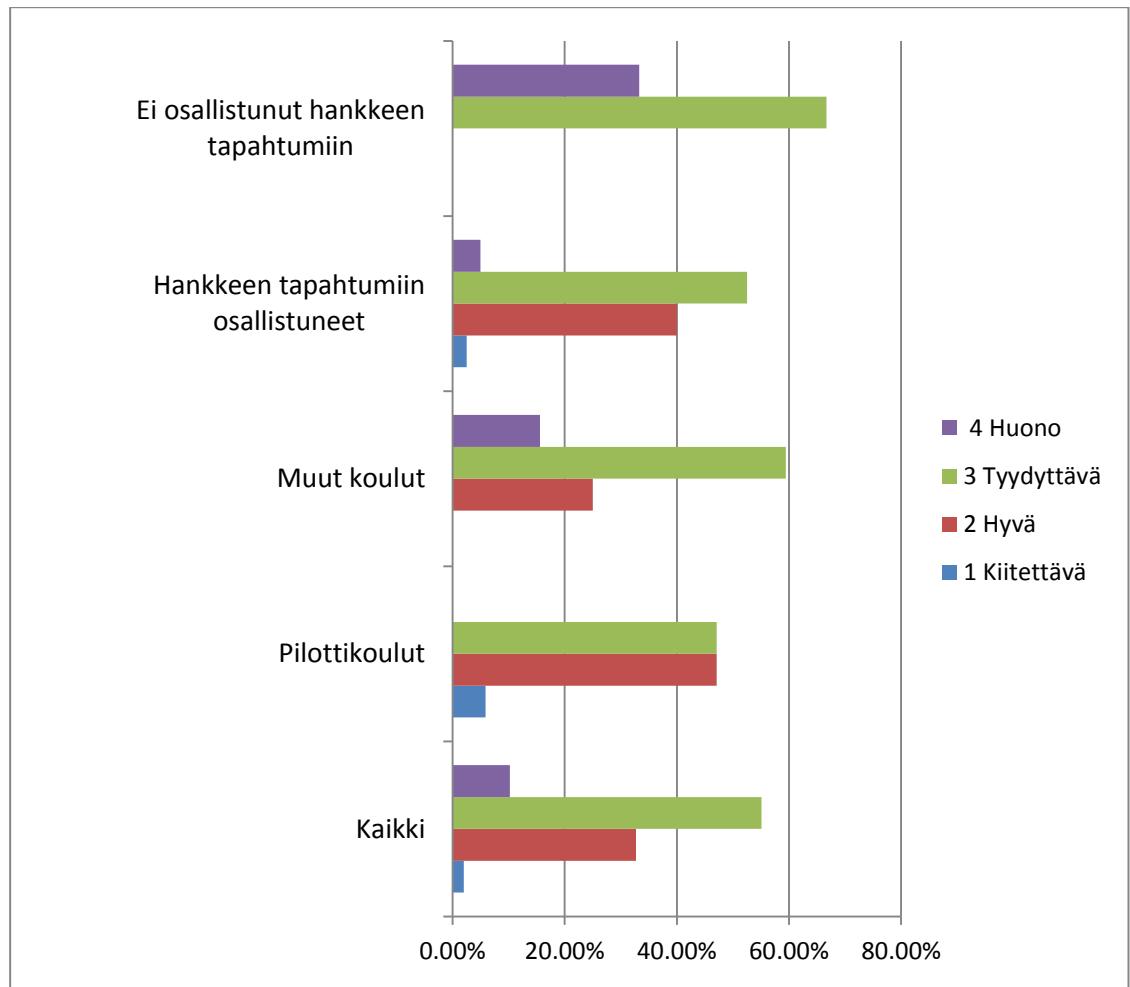
Tuloksista päätellen Pohjois-Savon kouluissa opettajat kokevat elinvoimaisen maaseudun tärkeänä. Elinvoimaista maaseutua piti erittäin tärkeänä 74 % kaikista vastaajista ja melko tärkeänä 26, %, muihin vaihtoehtoihin ei vastannut kukaan.

Kaikki opettajat tunsivat ainakin yhden maaseutuyrityksen ja 98 % tunsi kahdesta yli kahdeksaan maaseutuyritystä maakuntansa alueelta. Pilottikouluissa 94 % tunsi neljäs-tä yli kahdeksaan maaseutuyritystä alueellaan. Maaseutu opettaa hankkeen tapahtumiin osallistuneet opettajat tuntevat alueensa maaseutuyritykset lähes pilottikoulujen opettajien tasoisesti. Maaseutuyrityksiä tunnetaan paremmin pilottikouluissa, koska toiminta on yritysysteistyön kautta laajempaa. Heikointa maaseutuyritysten tuntemus on opettajilla, jotka eivät ole osallistuneet Maaseutu opettaa hankkeen tapahtumiin. Maaseutu opettaa hankkeen tapahtumilla on selkeästi vaikutusta opettajien tietoisuuteen maakunnan maaseutuyrityksistä. (kuvio 1).

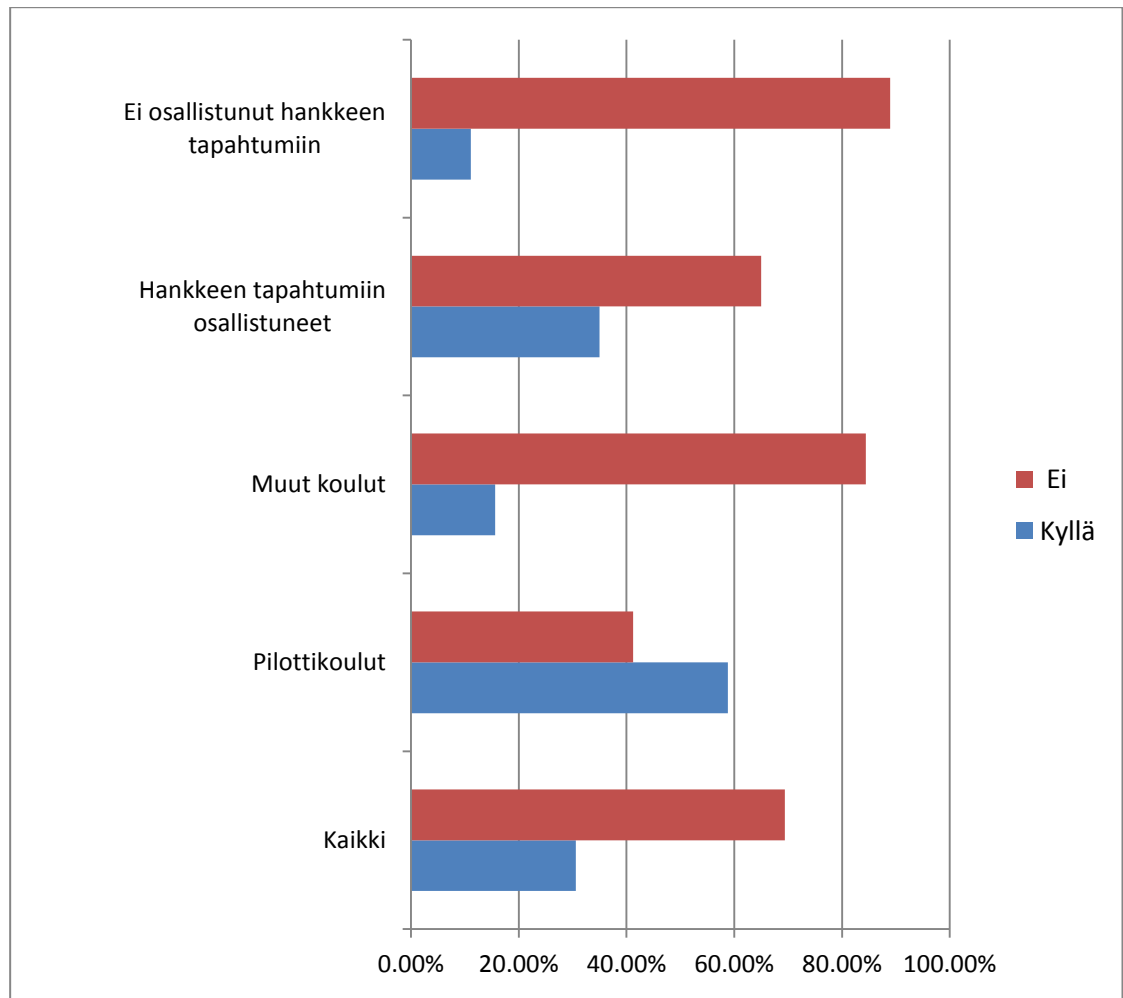
KUVIO 1. Miten hyvin tunnet oman maakuntasi maaseutuyritykset

Kysyttäessä opettajilta arvoasteikolla 1 - 4 huonosta kiitettävään mikä on nuorten tietämys maaseudusta ja sen tarjoamista ammateista saatiin annettujen vastausten keskiarvoksi 2,7. Näin ollen opettajien näkemys nuorten maaseudun- ja maaseutuammattien tuntemuksesta on keskimäärin tyydyttävää tasoa. Huonointa maaseudun- ja maaseutuammattien tuntemus oli niiden opettajien mielestä, jotka eivät olleet osallistuneet Maaseutu opettaa hankkeen järjestämiin tapahtumiin, kun vastaavasti positiivisimmin nuorten tietoisuuden kokivat pilottikoulujen opettajat (kuvio 2).

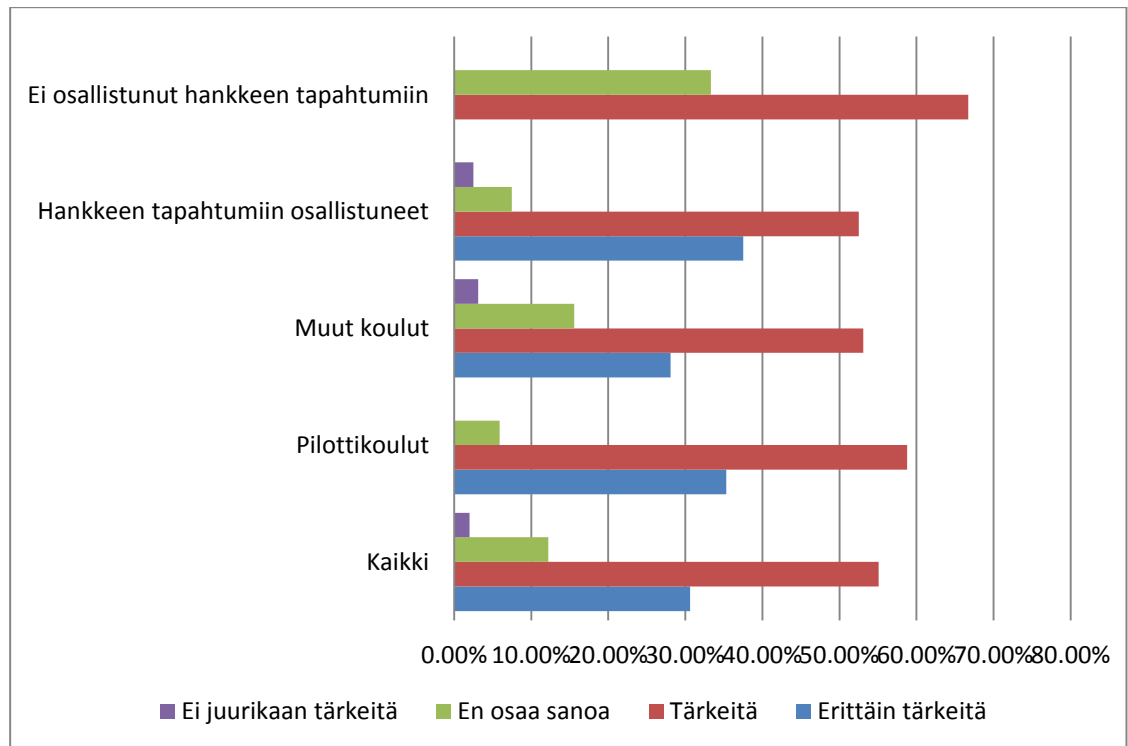
KUVIO 2. Nuorten tietoisuus maaseudusta, sen tarjoamine ammatteineen

Opettajista 31 % piti maaseutuammattaja vetovoimaisina nuorten keskuudessa ja vastaavasti 69 % ei pitänyt maaseutuammattaja vetovoimaisina. Vertailu pilottikoulujen ja muiden koulujen osalta toi esille, että pilottikouluissa arvostetaan maaseutuammattaja selkeästi muita kouluja enemmän. Myös tapahtumiin osallistumisella tuntui olevan myönteistä vaikutusta näkemykseen maaseutuammattien vetovoimaisuudesta nuorten keskuudessa. Tapahtumiin osallistumattomien näkemys maaseutuammattien vetovoimasta oli erittäin synkkä, koska ainoastaan 11 % vastasi maaseutuammattien olevan vetovoimaisia nuorten keskuudessa (kuvio 3).

KUVIO 3. Ovatko maaseutuammatit mielestäsi vetovoimaisia nuorten keskuudessa?

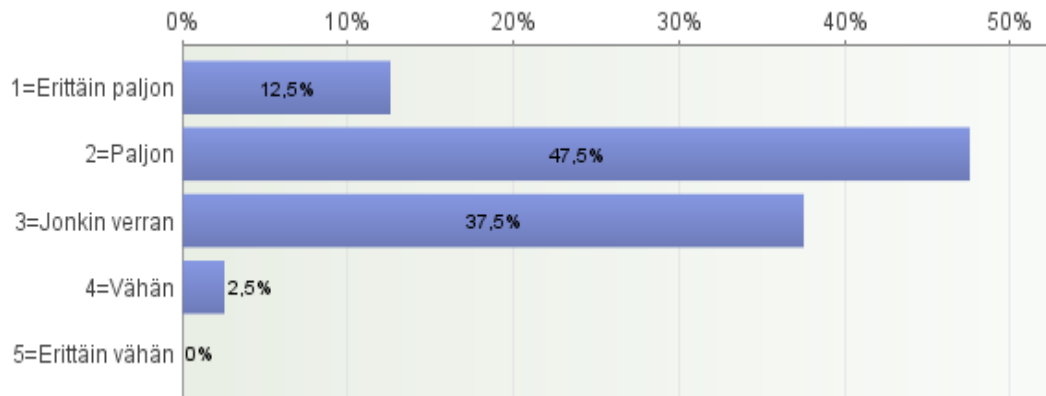
Maaseutuammattien erityyppiset koulutustilaisuudet koettiin vähintäänkin tärkeiksi nuorille. Pilottikouluissa koulutustilaisuudet koettiin jonkin verran tärkeämmiksi, kuin muissa kouluissa. Hankkeen tapahtumiin osallistuneet pitivät koulutustilaisuuksia hieman tärkeämpinä kuin ne, jotka eivät osallistuneet. Johtopäätöksenä voidaan sanoa, mitä aktiivisemmin toimintaan osallistuttiin sitä tärkeämpänä erilaiset koulutustilaisuudet koettiin (kuvio4).

KUVIO 4. Ovatko maaseutuammattien erityyppiset koulutus- ja opetustilaisuudet tärkeitä nuorille?

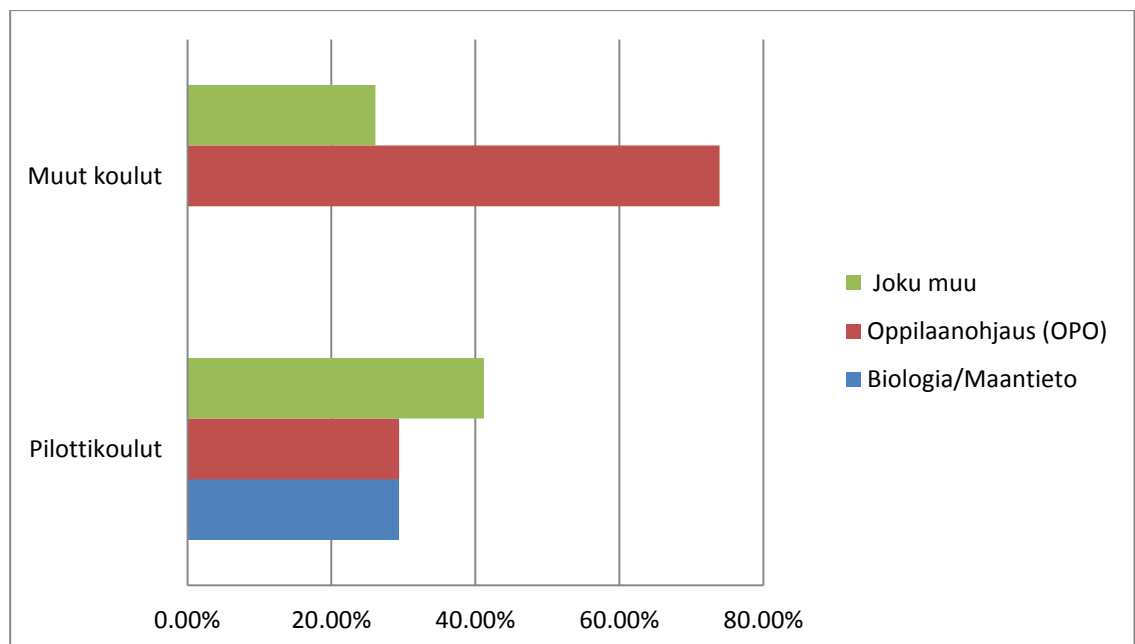
Maaseutu opettaa tapahtumiin osallistui 82 % vastaajista. Koska kysely lähetettiin rehtoreille, opinto-ohjaajille, biologian ja -maantiedon sekä rehtoreiden valitsemille kahdelle muulle opettajalle, on tapahtumiin osallistuneiden korkea määrä vastaajissa luonnollista. Tapahtumiin osallistuneiden keskuudessa koettiin yhteistyö maaseutuyrittäjien ja luonnonvara-alan oppilaitosten kanssa tärkeämmäksi, kuin niiden keskuudessa, jotka eivät osallistuneet tapahtumiin. Myös nuorten tietämys maaseudusta ammatteineen koettiin tässä joukossa paremmaksi.

Tapahtumissa koululaiset saivat tietoa maaseudusta ammatteineen kokonaisuudessaan hyvin. Lähes 98 % koki, että koululaiset saivat tietoa vähintäänkin jonkin verran. Reilusti yli puolet koki tietoa saadun paljon tai erittäin paljon. Pilottikoulujen ja muiden koulujen välillä ei ollut suurempia eroja. Pilottikoulujen aktiiviset jäsenet antoivat positiivisimman näkemyksen nuorten saamasta tiedosta erilaisissa hankkeen tapahtumissa. (kuvi 5.)

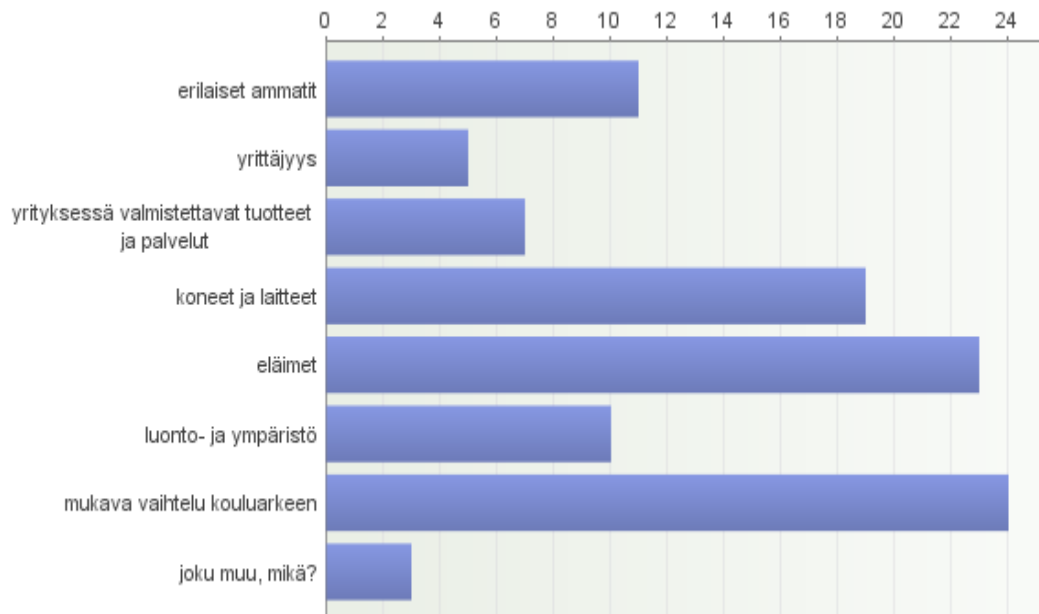
KUVIO 5. Saivatko nuoret mielestäsi eri tapahtumissa tietoa maaseudusta ammatteineen?

Kysyttäessä mihin oppiaineisiin maaseutuvierailut on kouluissa kytketty, tuli varsin vaihtelevia vastauksia. Eniten maaseutuvierailujen koettiin kuuluvan oppilaanohjaukseen muissa kouluissa. Pilottikouluissa koettiin maaseutuvierailujen kytkeytyvän enemmän muihin aineisiin, kuin oppilaanohjaukseen tai biologiaan ja maantietoon (kuvio 6).

KUVIO 6. Mihin oppiaineisiin maaseutuvierailut on kytketty?

Tapahtumiin osallistuneilta opettajilta kysyttiin kolmea parasta asiaa hankkeen tapahtumissa. Kolme eniten ääniä saanutta oli paremmuusjärjestyksessä, mukavaa vaihtelua kouluarkeen, eläimet sekä koneet ja laitteet (kuvio 7).

KUVIO 7. Mikä oli nuorten mielestä parasta Maaseutu opettaa hankkeen tapahtumissa?

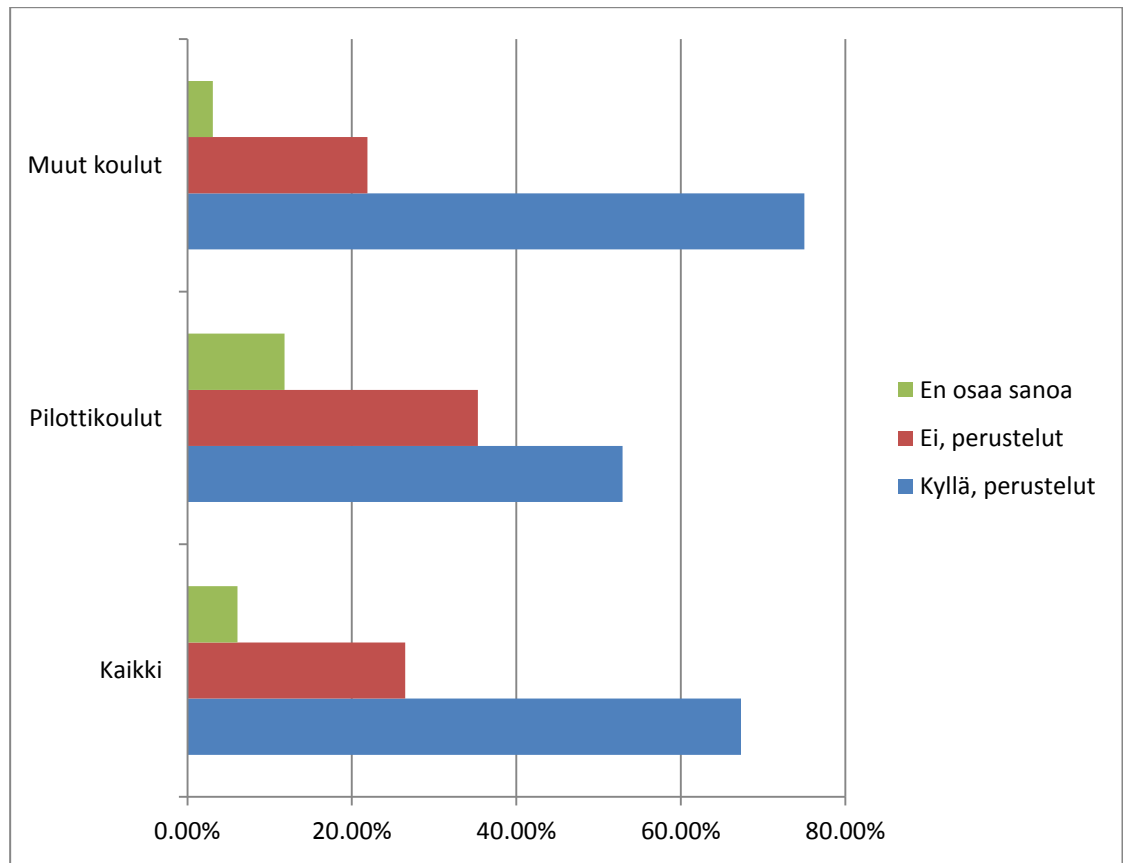
Kysyttäessä puuttuiko yritysvierailuista ja tapahtumista jotain, vastasi 25 % kaikista kysymykseen vastanneista löytyvän puutteita ja loput 75 % ei löytänyt puutteita. Pilotikouluissa koettiin vähemmän puutteita, kuin muissa kouluissa. Yksi konkreettisimmista puutteista tapahtumista on, että yrittäjäksi ajaututaan perheen omistaman yrityksen kautta ja näin nuorille tulee kuva, että esim. maaseutuyrittäminen on heidän kohdallaan mahdotonta. Lisäksi puutteita oli vähissä määrin tapahtumien aikatauluisissa, etukäteisorientaatioissa ja yleisissä järjestelyissä. Kokonaisuudessaan vierailut ovat olleet onnistuneita ja antoisia.

Seuraavassa on koottu vastanneiden opettajien kommentteja mitä yritysvierailuita ja tapahtumista puuttui!

- *eritasoiset esittelyt, toiset oppilaat saivat paljon enemmän irti, myös joissakin paikoissa oli jaossa tietoa ja tarjoilua ja joissakin taas ei*
- *Monesti esille tulee vahvasti se, että ammattiin ja yrittäjäksi on "ajautettu" perheen omistaman yrityksen myötä. Nuorille tulee sellainen käsitys, että enhän minä voi tehdä tämmöistä työtä, kun ei ole omaa yritystä, missä sitä tehdä. Kaupunkilaisnuorten täytyisi saada enemmän konkreettista tietoa kuinka he voivat ilman maatala-/maaseutuyritystaustaa mennä töihin johonkin maaseudun yritykseen. Se tieto jäi hieman vähäisemmäksi vierailuilla.*
- *Aikataulu ei toiminut, liian vähän ohjelmaa*
- *Kaikissa ei valmistauduttu riittävästi esittelyyn*
- *Oppilaitten pitäisi saada vierailu ainakin kahdessa paikassa samalla reissulla, että voisi verrata erityyppisiä aloja toisiinsa.*
- *Vielä selvemmin tuoda esille, miten tiettyyn ammattiin voi valmistua ja mikä on työllisyystilanne*
- *Tietoa ja "markkinointia"*
- *Usein esittelijä puhui vain aikuisille*
- *Aina on vara parantaa esim. ennakkovalmisteluja ja etukäteisorientaatiota.*
- *Kehittämistäkin vielä on esim. jotain tehtäviä oppilaille vierailun aikana*

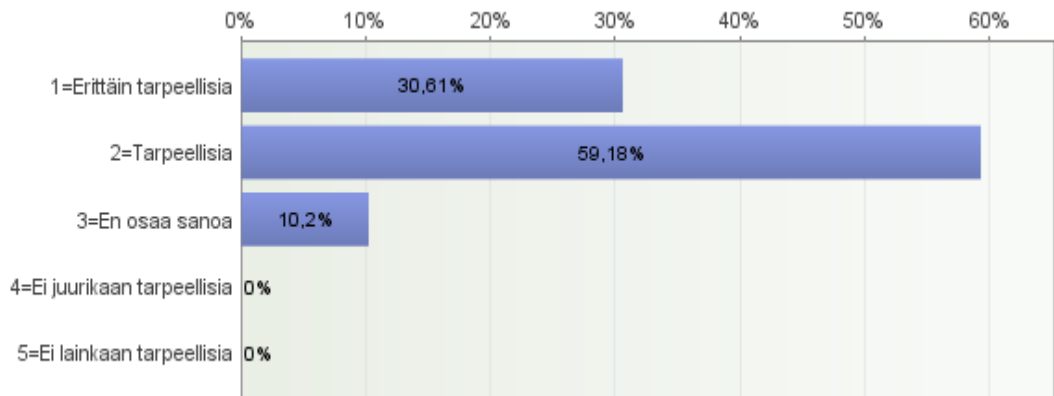
Yritysvierailujen osalta osallistuneiden antamaksi arvosanojen keskiarvoksi muodostui 8,4. Muissa kouluissa keskiarvo oli 8,3 % ja pilottikoulujen osalta 8,6 %. Näin ollen yritysvierailut ovat menneet kokonaisuudessaan hyvin.

Kysyttäessä, kuinka helppoa erilaiset vierailut ja tapahtumat on sovittaa opinto-ohjelmaan, eniten riippuvuutta tuntui olevan vastaajien iällä. Pilottikoulujen ja muiden koulujen vertailu osoitti, että pilottikouluissa vierailujen sovittaminen koetaan vaikeammaksi kuin muissa kouluissa. (kuvio 8.)

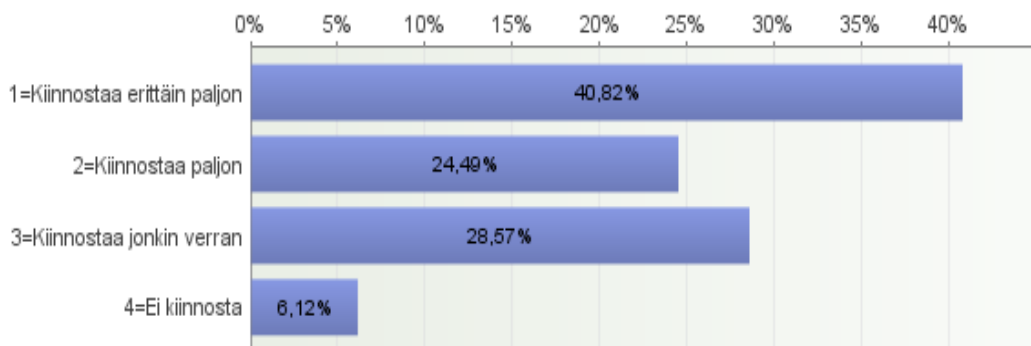
KUVIO 8. Ovatko erilaiset tapahtumat ja vierailut helppo sovittaa opinto-ohjelmaan?

90 % vastaajista kokee, että koululaisten vierailut maaseutuyrityksissä ovat erittäin tarpeellisia tai tarpeellisia ja loput 10 % ei osaa sanoa kantaansa. Pilottikoulujen ja muiden koulujen välillä ei ole suurempaa vaihtelua tässä kysymyksessä. Paras riippuvaisuus tähän kysymykseen on kysymyksellä, kiinnostaako sinua opettajana jatkossa tehdä yhteistyötä maaseutuyrittäjien ja luonnonvara-alan oppilaitosten kanssa (samaa tyyliin kuin Maaseutu opettaa -hankkeen aikana). Erityisesti mahdolliseen yhteistyöhön jatkossa positiivisesti suhtautuvien joukko korreloi vierailujen tarpeelliseksi kokevien suhteen parhaiten (kuvio 9).

KUVIO 9. Ovatko koululaisten vierailut maaseutuyrityksissä mielestäsi tarpeellisia/hyödyllisiä?

Kiinnostus Maaseutu opettaa -hankkeen kaltaiselle toiminnan jatkumiselle tuntuu olevan melko korkeaa. Erityisesti toimintaan ja tapahtumiin osallistuneet pitävät toiminnan jatkumista tärkeänä. Lähes 94 % kokee kiinnostuneensa vähintään jonkin verran yhteistyöstä maaseutuyrittäjien ja luonnonvara-alan oppilaitosten kanssa, myös tulevaisuudessa (kuvio 10).

KUVIO 10. Kiinnostaako sinua opettajana jatkossa tehdä yhteistyötä maaseutuyrittäjien ja luonnonvara-alan oppilaitosten kanssa (samaa tyyliin kuin Maaseutu opettaa -hankkeen aikana)?

6 POHDINTA

Kysely osoitti, että maaseudun elinvoimaisuutta pidetään yleisesti tärkeänä Pohjois-Savon kouluissa. Tämä on hyvä lähtökohta Maaseutu opettaa -hankkeen kaltaiselle toiminnalle. Erilaiset maaseutuyrityksiin ja -ammatteihin liittyvät tapahtumat koettiin positiivisena. Halukkuutta osallistua tapahtumiin tulevaisuudessa löytyi yleisesti ottaen hyvin, myös niillä opettajilla jotka eivät ole aiemmin tapahtumissa olleet.

Kouluille järjestetyt yritysvierailut ja tapahtumat olivat pääosin onnistuneita, mistä kertoo niille annettu arvosana 8,4 kouluasteikolla 4 - 10. Tapahtumiin osallistuneilla oli selkeästi myönteisempi kuva luonnonvara-alan ammasteista ja maaseutuyrittäjyydestä. Mitä aktiivisemmin toiminnassa oltiin mukana, sitä myönteisempi kuva luonnonvara-alasta oli. Erityisesti pilottikouluilla asiaan suhtauduttiin myönteisellä asenteella. Pilottikoulu toimintaa kannattaa laajentaa tulevaisuudessa, koska pilottikouluilla koettiin nuorien saavan enemmän irti hankkeen tapahtumista.

Erilaisissa tapahtumissa havaitut puutteet kohdistuivat lähinnä pieniin yksityiskohtiin. Esim. yritysvierailuilla koettiin, että hakeutuminen luonnonvara-alalle on riippuvainen vanhempien maaseutuyrittäjyydestä. Lisäksi olisi pitänyt korostaa enemmän erilaisia mahdollisuuksia päästä luonnonvara-alan ammasteihin. Toiminnan tulevaisuutta pohdittaessa vähäiset puutteet on helposti korjattavissa, kun ne otetaan huomioon yrittäjien ja muiden toimijoiden koulutuksessa. Esimerkiksi yritysvierailuilla voisi kerätä säännöllisesti palautetta heti tapahtuman jälkeen, näin pystyttäisiin kehittämään toimintaa jatkuvasti ja pysyttäisiin ajan hermoilla.

Yhteishaun tilastoista 2010 - 2011 päätellen hanke ei ole ainakaan toistaiseksi suuremmissa mittakaavassa vaikuttanut luonnonvara-alan hakijamäärään Pohjois-Savon alueella, lukuun ottamatta metsäalan perustutkintoa. Metsäalan perustutkintoon Pohjois-Savossa haki vuonna 2010 peruskoulunsa päättäneistä 106 ja 2011 luku oli 122 henkilöä, joten nousua on havaittavissa jonkin verran (Koulutusnetti.fi). Toisaalta Maaseutu opettaa -hanke ei ole ollut toiminnassa useita vuosia, joten muutaman edellisen vuoden hakutuloksista ei vielä pysty havaitsemaan mahdollisia tuloksia. Kyselyn tuloksista voi todeta, että hanke on luonut positiivista kuvaa luonnonvara-alan ammasteista ja maaseudusta.

Maaseutu opettaa -hanketta voidaan pitää kokonaisuudessaan onnistuneena. Hanke on ollut hyvin organisoitu. Erilaisista hankkeen tapahtumista ja vierailuista saatiin koko-

naisuudessaan hyvä tulos. Tämän tapaista toimintaa kannattaa ehdottomasti jatkaa tulevaisuudessa. Pilottikoulu tyyppistä toimintaa kannattaa laajentaa mahdollisimman kattavaksi. Lisäksi erilaisia tapahtumia ja yritysvierailuja kannattaa sisällyttää mahdollisimman nuorille, koska positiiviset kokemukset jo varhaisemmalla iällä vaikuttavat myönteisesti, myös tulevaisuutta ajatellen. Aihetta kannattaa tutkia myös tulevaisuudessa, koska aiempaa tutkimustietoa tämän tyyppisistä hankkeista erilaisine vaikutuksineen ei ole paljon.

LÄHTEET

Hirsjärvi ym. 2009. Tutki ja kirjoita. 15 Uudistettu painos. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Koulutusnetti. -WWW- dokumentti.

http://www.koulutusnetti.fi/files/kouluta_alimmat_2010.pdf. Ei päivitystietoja. Luettu 6.4.2012.

Maaseutu opettaa hanke. WWW-dokumentti.

<http://www.maaseutuammattiin.fi/index.asp?id=1091&menupath=1091&language=1&klik=5>. Ei päivitystietoja. Luettu 1.2.2012.

Maaseutu opettaa -toimivat toimintamallit, 2010. Savon koulutuskuntayhtymä.

Metsän oppimispolku, Metsä- ja puuopetuksen malli, 2007. Opetushallitus, Suomen Metsäyhdistys Ry. Jyväskylä: Gummerrus kirjapaino Oy.

Nuori ja lupaava maaseudulle, 2008, loppuraportti. Savon koulutuskuntayhtymä.

Opetushallitus 2004. Perusopetuksen opetussuunnitelma.

Paldanius, 2009. Metsäalan koulu yhteistyön kehittämisarviointi. Suomen Metsäyhdistys Ry.

Riihikallio opo WWW-dokumentti.

<http://riihikallioopo.wikispaces.com/file/view/YHTEISHAUN+PISTEET+JA+KESKI+ARVOT+2011+KUNNITTAIN.pdf>. Ei päivitystietoja. Luettu 6.4.2012.

LIITTEET**LIITE 1(1). Sähköpostikysely****KYSYMYKSET**

Kysely johdantoteksti

Maaseutu opettaa -hanke tutustuttaa yläkoululaisia, lukiolaisia ja opettajia maaseudun ammatteihin ja maaseutuyrittäjyyteen. Hanke on järjestänyt erilaisia opintokäyntejä yrityksiin, isompia maaseututapahtumia (esim. Luonto kutsuu syksyllä 2010), pitänyt kouluilla esittelyitä sekä tarjonnut nuorille ja opettajille TET-paikkoja. Lisäksi tärkeässä roolissa ovat olleet 7 pilottikoulua, joiden kanssa kehitämme uusia ja pysyviä yhteistyön ja oppimisen malleja koulun ja yrittäjien välille. Pilottikoulut ovat: Juankosken koulu, Kiuruveden yläaste, Kivelän koulu Leppävirralta, Maaninkajärven koulu Maaningalta, Pielaveden Puustellin koulu, Vehmersalmen koulu Kuopiosta ja Vesannon yhtenäiskoulu (lukio ja yläkoulu). Lisätietoja hankkeesta: www.maaseutuammattiin.fi

Hanke on päättymässä 31.7.2011. Nyt haluaisimmekin kuulla näkemyksiänne ja kommenttejanne hankkeesta, hankkeen toiminnasta ja nuorten ja opettajien maaseutushteista ja tuntemuksesta.

LIITE 1(2). Sähköpostikysely

1. Sukupuoli

- Mies Nainen

2. Ikä

Valinta alaspäinvalikosta

3. Kuinka pitkään olet toiminut opettajana?

- Alle 5 vuotta
 5-10 vuotta
 10-15 vuotta
 15-20 vuotta
 yli 20 vuotta

4. Mitä ainetta pääasiallisesti opetat?

Valinta alaspäinvalikosta

5. Asuitko lapsuudessasi?

- Maalla
 Kaupungissa
 Taajamassa
 Asuin osan lapsuudestani maalla ja osan kaupungissa tai taajamassa

LIITE 1(3). Sähköpostikysely

6. Asutko nykyisin?

- Maalla
- Kaupungissa
- Taajamassa

7. Kuinka tärkeänä pidät elinvoimaista maaseutua?

- Erittäin tärkeänä
- Melko tärkeänä
- En osaa sanoa
- Ei juurikaan tärkeänä
- Ei lainkaan tärkeänä

8. Kuulutko alla oleviin pilottikouluihin?

Valitse alaspäin olevästä! (Jos vastaus oli joku pilottikouluista siirtyi kysymys kohtaan 9, jos ei siirtyi kysymys kohtaan 10.)

Valitse alaspäin olevästä!

Juankosken koulu

Kiuruveden yläkoulu

Kivelän koulu

Maaninkajärven koulu

Puustellin koulu

Vehmersalmen koulu

Vesannon yhtenäiskoulu

Joku muu peruskoulu, kuin
ylläolevista

Joku muu (lukio)

LIITE 1(4). Sähköpostikysely

9. Oletko ollut pilottikoulusi aktiivisena toimijana Maaseutu opettaa -hankkeessa?

- Kyllä Ei

10. Miten hyvin tunnet oman maakuntasi maaseutuyritykset?

- 1=Tiedossani on enemmän kuin kahdeksan maaseutuyritystä maakuntani alueella
- 2=Tiedossani on 4 - 8 maaseutuyritystä maakuntani alueella
- 3=Tiedossani on 2 - 4 maaseutuyritystä maakuntani alueella
- 4=Tiedossani on ainakin yksi maaseutuyritys maakuntani alueella
- 5=Tiedossani ei ole yhtään maaseutuyritystä maakuntani alueella

11. Mikä on mielestäsi nuorten tietämys maaseudusta ja sen tarjoamista ammateista?

- 1=Kiitettävä
- 2=Hyvä
- 3=Tyydyttävä
- 4=Huono

12. Ovatko maaseutuammatit mielestäsi vetovoimaisia nuorten keskuudessa?

- Kyllä! Miksi? Ei! Miksi?

LIITE 1(5). Sähköpostikysely

13. Mitkä ovat kolme vetovoimaisinta maaseutuammattia nuorten keskuudessa

1 * 2 * 3 *

14. Ovatko maaseutuammattien erityyppiset koulutus- ja opetustilaisuudet tärkeitä nuorille?

- 1=Erittäin tärkeitä
- 2=Tärkeitä
- 3=En osaa sanoa
- 4=Ei juurikaan tärkeitä
- 5=Ei lainkaan tärkeänä

15. Oletko yhdessä koulusi kanssa osallistunut Maaseutu opettaa -tapahtumiin?
(Kysymyksiin 16-20 vastasivat tapahtumiin osallistuneet)

- Kyllä
- Ei

16. Saivatko nuoret mielestäsi eri tapahtumissa tietoa maaseudusta ja sen ammateista?

- 1=Erittäin paljon
- 2=Paljon
- 3=Jonkin verran
- 4=Vähän
- 5=Erittäin vähän

LIITE 1(6). Sähköpostikysely

17. Mihin oppiaineisiin maaseutuvierailut on kytketty?

- Biologia/Maantieto
- Oppilaanohjaus (OPO)
- Joku muu, mikä?

18. Mikä oli nuorten mielestä parasta Maaseutu opettaa hankkeen tapahtumissa?

- erilaiset ammatit
- yrittäjäyys
- yrityksessä valmistettavat tuotteet ja palvelut
- koneet ja laitteet
- eläimet
- luonto- ja ympäristö
- mukava vaihtelu kouluarkeen
- joku muu, mikä?

19. Puuttuiko yritysvierailuilta/tapahtumista mielestäsi jotain?

- Kyllä! Mitä puuttui?
- Puutteita ei mielestäni ollut

20. Minkä arvosanan antaisit yrittäjien toiminnasta kokonaisuudessaan? Vastaa arvos-
teluasteikolla 4-10!

LIITE 1(7). Sähköpostikysely

21. Ovatko erilaiset tapahtumat ja vierailut helppo sovittaa opinto-ohjelmaan?

Kyllä, perustelut

Ei, perustelut

En osaa sanoa

22. Ovatko koululaisten vierailut maaseutuyrityksissä mielestäsi tarpeellisia/hyödyllisiä?

1=Erittäin tarpeellisia

2=Tarpeellisia

3=En osaa sanoa

4=Ei juurikaan tarpeellisia

5=Ei lainkaan tarpeellisia

23. Kiinnostaako sinua opettajana jatkossa tehdä yhteistyötä maaseutuyrittäjien ja luonnonvara-alan oppilaitosten kanssa (samaa tyyliin kuin Maaseutu opettaa -hankkeen aikana)?

1=Kiinnostaa erittäin paljon

2=Kiinnostaa paljon

3=Kiinnostaa jonkin verran

4=Ei kiinnosta

LIITE 1(7). Sähköpostikysely

24. Koetko tarpeelliseksi Maaseutu opettaa -hankkeen kaltaisen toiminnan jatkumisen myös hankkeen jälkeen?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

25. Minkälaiselle maaseutuammattaja esittelevälle toiminnalle olisi tarvetta jatkossa?

Oma mielipide

26. Muuta palautetta Maaseutu opettaa -hankkeesta?